

Examen VMBO-KB

2014

tijdvak 1
vrijdag 23 mei
13.30 - 15.30 uur

Turks CSE KB

Bij dit examen hoort een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 44 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 48 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Let op: beantwoord een open vraag altijd in het Nederlands, behalve als het anders is aangegeven. Als je in het Turks antwoordt, levert dat 0 punten op.

Tekst 1

- 1p 1 Je ouders hebben besloten om met Ayder Turizm naar Capadocië te gaan.
→ Wat wordt er door gunubirlikgeziler.com geadviseerd voor de tweede dag?
Schrijf het antwoord op in je uitwerkbijlage.

Kapadokya Turları

Bayram tatili için Ankara çıkışlı Kapadokya ve Ihlara Vadisi turları hakkında gunubirlikgeziler.com farkıyla araştırma yaptık. İşte tur programlarının fiyatları ve özellikleri:

Dört farklı tur şirketinin Kurban Bayramı Kapadokya Turu programlarını inceledik. Ayder, Saltur, Gömü Tur ve VES Turizm Kapadokya Turları hakkında bilgi vermek istiyoruz.

Üç gün iki gecelik tur programında Ihlara Vadisi, Kapadokya, Üç Güzeller ve Hacı Bektaş-ı Veli türbesi gezisi bulunuyor. Tur programı içinde ekstra Türk Gecesi'ne de katılabilirsiniz.

gunubirlikgeziler.com tavsiyesi: Ayder Turizm ile gidenler ikinci gün sabah 6:00'da güneş doğarken ekstra ücretli balonla Kapadokya gezisine katılabilirler.

Fiyatlar				
İki kişilik odada kişi başı	350	299-329	289-325	360-399
Tek kişi	450	399-429	369-415	435-489
Üç kişi	330	-----	259-290	337-377
0-6 yaş	90	100	-----	249-279
7-12 yaş	260	169-199	230-260	110-123

Tekst 2

- 1p 2 Je ouders zijn 20 jaar getrouwd. De hele familie is bij jullie thuis uitgenodigd. Je wilt een nagerecht maken. Je weet dat sommige familieleden geen boter en tarwemeel willen eten.
→ Welk nagerecht uit de tekst is geschikt voor deze avond?

Davet Tatlıları

Yemek tarifleriyle ilgili bir internet sitesinin sahibi olan ve pastalarıyla ünlü Funda Kendiroğlu, Radikal için özel tatlılar hazırladı. İşte birbirinden lezzetli tatlı tarifleri:

Şekerpare

Malzemeler: İki yumurta, bir bardak pudra şekeri, yarım paket tereyağı, yarım bardak irmik, iki bardak buğday unu, bir paket vanilya, bir paket kabartma tozu. Şerbet için ise üç bardak su, üç bardak şeker, yarım limonun suyu.

Hazırlanışı: Yumurta, pudra şekeri, margarin birlikte yoğrulur, ardından diğer malzemeler karışıma ilave edilir. Ceviz büyüklüğünde yuvarlak şekil verilen hamurlara fındık veya ceviz eklendikten sonra üzerlerine yumurta sarısı sürülür. 170 derecelik fırında üzeri kızarıncaya kadar pişirilir ve sonra fırından çıkarılır. Üzerine soğuk şerbet ilave edilir.

Bademli Muffin

Malzemeler: Üç yumurta beyazı, iki bardak çekilmiş badem, bir bardak pudra şekeri, bir yemek kaşığı nişasta.

Hazırlanışı: Tarifin içerisinde yağ ve buğday unu olmayışı özellikle hanımlar için tercih nedeni oluyor. Çok lezzetli muffini 30 dakikada hazırlayıp servise hazır hale getirebilirsiniz. Yumurta beyazları ve pudra şekerini birlikte çırpıttıktan sonra diğer malzemeler de eklenir. Mini muffin kalıbına dökerek üzeri pembeleşene kadar 160 derecede 17 dakika fırınlanır.

Brownie

Malzemeler: Dört yumurta, bir bardak buğday unu, 150 gram tereyağı, 200 gram sade çikolata, bir bardak şeker, üç kaşık kakao.

Hazırlanışı: Tereyağı eritilerek parçalanmış çikolataya dökülür ve çikolata iyice eritilir. Yumurta ve şeker krema haline gelene kadar çırpılarak erimiş çikolataya eklenir. Un, kakao ve kabartma tozu ekleyerek homojen bir karışım elde edilir. Kelepçeli kalıp tereyağıyla yağlanarak içine hamur dökülür. Önceden ısıtılmış 170 derecelik fırında 30 dakika pişirilir.

Yarasa Çocuk

Yedi yaşındaki yarasa çocuk Lucas Murray'ın yaptıkları herkesi şaşırtıyor...

1 İngiltere'nin Dorset şehrinde yaşayan yedi yaşındaki Lucas Murray, değişik yeni bir yöntemle duyan ilk kişi oldu. Bu yöntem, yarasaların 'ekolokasyon (ses titreşimiyle yer tespiti)' yetenekleriyle çevrelerini algılamalarına dayanarak geliştirilmiştir.

2 Doğuştan görme engelli 'Yarasa Çocuk' lakaplı Murray, sadece dilini şakırdatarak ekolokasyon tekniğini uyguluyor. İki yılda bu tekniği öğrenen çocuk, ağızyla kısa ve keskin bir ses çıkarıp yankıya göre karşısında ne olduğunu anlayabiliyor.

3 Ekolokasyon tekniği sayesinde görebilen Murray, istediği gibi koşabiliyor, basketbol oynayabiliyor ve kayalıklara tırmanabiliyor. Daniel Kish (41) isimli bir görme engellinin eğittiği Murray, "Şakırdatma sistemini sevdim, fakat öğrenmesi çok zordu." dedi.

4 Ekolokasyon tekniğinde; yarasa, yunus ve balina gibi hayvanların çıkardıkları çok yüksek frekanslı ses dalgaları, cisimlere çarpıp geri dönüyor. Bu durum da bu hayvanların yönlerini bulmasını sağlıyor.

- 1p **3** Met behulp van welk lichaamsdeel heeft het 7-jarige blinde jongetje Lucas Murray leren 'kijken'?
met behulp van zijn
A handen
B lippen
C neus
D oren
- 1p **4** In welke alinea lees je hoe het jongetje de echotechniek toepast?
A in alinea 1
B in alinea 2
C in alinea 3
D in alinea 4
- 1p **5** De echotechniek die Lucas gebruikt, wordt behalve door vleermuizen ook nog door twee andere dieren gebruikt.
→ Schrijf die dieren op in je uitwerkbijlage.
Je moet in het Turks antwoorden.

Yanımızdaki İnsana Neden Bağırırız?

Yan yana iki insan birbirine neden bağırır? Öfkelenince neden yüksek sesle konuşuruz? Durgunluğumuzu yitirdiğimiz için mi bağırarak konuşuruz, yoksa bambaşka bir nedenden dolayı mı? Sorunun yanıtı bir bilgelik öyküsünde saklı!

Öfkelenince neden bağırırız?

Hintli bir ermiş, öğrencileri ile gezinirken Ganj Nehri kenarında birbirlerine öfke içinde bağırarak bir aile görmüş. Öğrencilerine dönüp "İnsanlar neden birbirlerine öfke ile bağırır?" diye sormuş. Öğrencilerden biri "Çünkü durgunluğumuzu yitiririz." deyince Hintli ermiş "Ancak öfkelendiğimiz insan yanı başımızdayken neden bağırırız? O kişiye söylemek istediklerimizi daha alçak bir ses tonu ile de aktarabileceken, niye bağırırız?" diye yeniden sormuş.

Öğrencilerden ses çıkmayınca anlatmaya başlamış: "İki insan birbirine öfkelenildiği zaman, yürekleri birbirinden uzaklaşır. Bu uzaklıktan birbirlerinin yüreklerine seslerini duyurabilmek için bağırarak zorunda kalırlar. Ne kadar çok öfkelenirlerse, arada açılan arayı kapatabilmek için o kadar çok bağırmaları gerekir."

"Peki, iki insan birbirini sevdiğinde ne olur? Birbirlerine bağırarak yerine sakince konuşurlar, çünkü yürekleri birbirine yakındır, arada uzaklık ya yoktur ya da çok azdır. Peki, iki insan birbirini daha da fazla severse ne olur? Artık konuşmazlar, yalnızca fısıldaşırlar, çünkü yürekleri birbirlerine daha da yakınlaşmıştır. Artık bir süre sonra konuşmalarına bile gerek kalmaz, yalnızca birbirlerine bakmaları yeterli olur. İşte birbirini gerçek anlamda seven iki insanın yakınlığı böyle bir şeydir."

Daha sonra Hintli ermiş, öğrencilerine bakarak şöyle devam etmiş: "Bu nedenle tartıştığınızda yüreklerinizin arasına uzaklık girmesine izin vermeyin. Aranıza uzaklık koyacak sözcüklerden uzak durun. Yoksa uzaklığın arttığı öyle bir gün gelir ki, geriye dönüp birbirinize yakınlaşacak yolu bulamayabilirsiniz."

- 1p **6** Waar speelt het verhaal zich af?
A bij een meer
B bij een rivier
C op een boot
D op een brug
- 1p **7** Waarom stelt de mysticus de vraag "Waarom schreeuwen we als we boos zijn?" aan zijn leerlingen?
A omdat de leerlingen boos zijn op hem
B omdat hij boos is op zijn leerlingen
C omdat hij leerlingen ziet die tegen elkaar schreeuwen
D omdat hij mensen ziet die tegen elkaar schreeuwen
- 1p **8** Wanneer fluisteren mensen tegen elkaar, volgens de tekst?
A als er anderen in de buurt zijn
B als hun harten dicht bij elkaar zijn
C als zij beleefd willen zijn
D als zij dicht bij elkaar staan
E als zij uitgeschreeuwd zijn
- 2p **9** Welke twee adviezen geeft de mysticus aan zijn leerlingen tijdens een ruzie?
Je moet in het Turks antwoorden

Davulun Sesi Uzaktan Hoş!

Artık pek çok kişi sahura davulun sesiyle uyanmak istemiyor. Her geçen yıl atalarımıza daha çok hak verir olduk; artık davulun sesi gerçekten uzaktan hoş gelir oldu. Osmanlı döneminden beri devam eden bu ramazan davulcusu geleneğine pek çok kişinin tahammülü kalmadı. Ramazan davulcuları da bu durumdan rahatsız. Sık sık hem sözlü hem de fiziksel şiddete maruz kalan ramazan davulcularının olaysız gecesi yok gibi. Kimi kafasına tencere, tava atılmasından muzdarip, kimi de sözlü şiddetten. Ama oruç tutmayan mahalle sakinleri de, ritim eğitimi

almamış ve gürültüyle davul çalmayı birbirine karıştıran davulcularca uykularının bölünmesinden şikayetçiler.

Fotoğraflı El İlanı

Eskiden mahalle sakinleri, ramazan davulcularından bahşişi, bir bardak suyu ve bir dilim sıcak pideyi sakınmazken, şimdi evler kapı-duvar! Üstelik her şeyin olduğu gibi ramazan davulcusunun da sahtesi var. Biri ramazan ayı içinde, biri de bayramda olmak üzere, topu topu iki kez topladıkları bahşişleri 'sahte' davulculara kaptırmak da var. Bu sebeple davulcular, mahalle sakinleri için, üstünde kendi fotoğraflarının bulunduğu el ilanları bastırıp onlara 'mahallenizin davulcusu' diye uyarıda bulunuyorlar. Eski ve unutulmaya yüz tutmuş bir geleneği hatırlamak adına gelin bu gece yatmadan alarmlarınızı, teknoloji harikası telefonlarınızın uygulamalarını kapatın. Bırakın bu gece sizi sahura teknolojinin yapmacık çılgılığı değil, emektar ramazan davulcuları uyandırsın. Bayram günü de onlara kapınızı açın, onlarla bayramlaşın, onlara bahşiş vermeyi de unutmayın.

Hakan Gülsoy (davulcu): Ritmi, davulun tokmağı belirler. Çubuk ise notalar arası ayrıntıyı. Kaliteli bir davul, kasmağının ceviz kaplamasından ve sesinden belli olur. Derisi ya manda ya da dana derisindedir. İyisi 250 - 400 liradır. İki - üç yıl ömrü vardır. Müzikten anlayana davulun sesi hem uzaktan hem yakından hoş gelir. Türklerde davul çok önemlidir. Sadece müzik yapmak için değil, haberleşmek için, savaşta ve barışta da davul kullanılmıştır.

İzmir Konak Müftüsü Zeki Aksoy: Sahura cep telefonumun alarmıyla kalkıyorum ama ramazan davulcuları yüzyıllardır süren bir gelenek. Zaten davul dini bir gereklilik değil, kültürel bir gelenek. Zaman zaman bize de şikayetler ulaşıyor ama bu konunun düzenlenmesi belediyelere ait. Yasağı müftülükler getirmez.

Bazı şehirlerde belediyeler ramazan davulcularını sınavla belirliyor. Davulcularda; güzel sesli olmak, iyi davul çalmak, ortaokul mezunu olmak ve en az 50 mani bilmek gibi nitelikler aranıyor.

- 1p 10 Waarom zijn de 'davulcular' niet blij, volgens de tekst?
omdat
- A de 'davulcular' gewelddadige reacties krijgen
 - B de 'davulcular' slecht betaald worden
 - C mensen liever hun wekker willen gebruiken om wakker te worden
 - D mensen vinden dat de 'davulcular' niet te dichtbij moeten komen
- 1p 11 Mensen die niet meedoen aan de ramadan, blijken last te hebben van de 'davulcular' volgens de tekst.
→ Schrijf in je uitwerkbijlage de eerste twee en de laatste twee woorden op van de zin waarin dat staat.
- 1p 12 Wat doen de 'davulcular' om te voorkomen dat de nep 'davulcular' hun fooi krijgen?
Zij delen een flyer uit met
- A de foto's van de nep-'davulcular' erop.
 - B de namen van de nep-'davulcular' erop.
 - C hun eigen foto's erop.
 - D hun eigen namen erop.
- 1p 13 Van welk materiaal wordt een goede trommel gemaakt volgens de tekst?
- A van buffelleer of kalfsleer
 - B van hertenleer of lamsleer
 - C van krokodillenleer of haaienleer
 - D van slangenleer of geitenleer
- 2p 14 Behalve als muziekinstrument waren trommels ook nog om andere redenen belangrijk voor de Turken.
→ Geef bij elk van de onderstaande beweringen aan of deze wel of niet in de tekst staat.
- 1 Trommels werden gebruikt tijdens de oorlog.
 - 2 Trommels werden gebruikt tijdens de vrede.
 - 3 Trommels waren belangrijk in de religie.
 - 4 Trommels waren belangrijk voor de communicatie.
- 1p 15 Welke eis wordt in sommige gemeentes gesteld aan een 'davulcu' volgens de tekst?
Een 'davulcu' moet
- A een eigen trommel hebben.
 - B maximaal 50 jaar zijn.
 - C minimaal 50 versjes kennen.
 - D notenkennis hebben.

Tekst 6

Kemal Sunal

- 1 Kemal Sunal, Türk sinemasının gelmiş geçmiş en büyük komedi oyuncularından biri olarak kabul edilir. Oynadığı rollerle genellikle saf, şanslı, iyi yürekli karakterleri canlandırmıştır. Oynadığı filmlerin çoğu izlenme rekoru kırmıştır.
- 2 İstanbul'da 11 Kasım 1944 tarihinde doğan oyuncunun babası Mustafa Sunal, annesi Saime Sunal'dır. Kemal Sunal'ın, Cemil ve Cengiz adında iki kardeşi vardır. Sanatçı, ilkokulu Mimar Sinan İlkokulu'nda okudu. Vefa Lisesi'nden mezun oldu. Öğrenimi sırasında Emayetaş Fabrikasında çalışmış, ayrıca elektrikçide çıraklık yapmıştır. Felsefe hocası Belkıs Balkır'ın sanatçıyı Müşfik Kenter ile tanıştırtmasının, Kemal Sunal'ın kariyerinde önemli yeri vardır. Yüksek tahsiline Marmara Üniversitesi Gazetecilik bölümünde başladı.
- 3 Sanat hayatı, Vefa Lisesi'nde amatör olarak 'Zoraki Tabip' adlı tiyatro oyunuyla başladı. İlk kez Kenterler Tiyatrosu'nda profesyonel oyuncu olarak çalıştıktan sonra uzun süre Ulvi Uraz Tiyatrosu'nda, kısa süre Ayfer Feray Tiyatrosu'nda, son olarak da Devekuşu Kabare Tiyatrosu'nda görev aldı. Devekuşu Kabare Tiyatrosu'nda oynadığı bir oyunda Ertem Eğilmez tarafından çok beğenildi ve böylece beyaz perdeye transfer oldu. İlk rolünü 1973 yılında Ertem Eğilmez'in yönettiği 'Tatlı Dillim' adlı filmde uzun boyundan dolayı basketbolcu olarak aldı. Bunun ardından kalabalık kadrolu filmlerde rol almaya başladı. Türk sinemasının en büyük komedyenlerinden biri olan Sunal, peşpeşe çevirdiği filmlerle ticari açıdan büyük başarı kazandı. Türk sinemasında başta Şaban tiplemesi olmak üzere canlandırdığı pek çok tiple sevenlerinin kalbinde taht kuran Kemal Sunal, 7'den 70'e herkesin sevgisini kazandı.
- 4 1974 yılında evlendi. Ali ve Ezo adlarında iki çocuğu oldu. 1977'de Antalya Film Festivali'nde En İyi Erkek Oyuncu ödülünü aldı. Sunal, oyunculuğuyla ve özellikle değişik tipllemeleriyle Türk sinemasında komedi oyunculuğuna yeni bir soluk getirdi. 1990'lı yıllardan itibaren filmleri kesintisiz olarak televizyonlarda yayınlanmaya başladı; ama kendisi bu gösterimlerden hiç para almadı.
- 5 Yarım bıraktığı üniversiteyi, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü'nden mezun olarak 1995 yılında bitirdi ve ardından yüksek lisans yaptı. Eğitimini tamamladıktan sonra 'Tv ve Sinemada Kemal Sunal Güldürüsü' adıyla kitap olarak basılan yüksek lisans tezinde kendi filmlerinin sosyolojik incelemesini yaparak iktidarların sanat alanına yaptıkları ideolojik müdahaleyi irdeledi.

6 Hayatı boyunca toplam 82 filmde rol aldı. 3 Temmuz 2000 tarihinde 'Balalayka' adlı filmin çekimlerine başlamak için Trabzon'a gitmek üzere bindiği uçakta kalkıştan hemen önce geçirdiği kalp krizi sonucu hayatını kaybetti. İstanbul'daki Zincirlikuyu Mezarlığı'nda defnedilmiştir.

Kitapları

- Tv ve Sinemada Kemal Sunal Güldürüsü
- Kemal Sunal Güldürüsü
- Einstein Gibi Düşünmek

Hakkındaki kitaplar

- Feriha Karasu Gürses: Kemal Sunal Film Başka Yaşam Başka
- Nuran Turan: Kemal Sunal Çocukken
- Vadullah Taş: Kemal Sunal Filmlerini Anlatıyor

- 1p 16 Tijdens zijn middelbare schoolperiode is één docent belangrijk geweest voor Kemal Sunals carrière als acteur.
Welk vak gaf deze docent?
A aardrijkskunde
B drama
C filosofie
D wiskunde
- 1p 17 Waar is Kemal Sunals professionele carrière begonnen?
A Ayfer Feray Tiyatrosu
B Devekuşu Kabare Tiyatrosu
C Kenterler Tiyatrosu
D Ulvi Uraz Tiyatrosu
- 1p 18 Wat was de rol van Kemal Sunal in de eerste film waarin hij speelde?
A acteur
B basketballer
C conciërge
D elektriciën
- 1p 19 Waardoor heeft Kemal Sunal veel verdiend?
doordat hij
A achter elkaar in veel films heeft gespeeld
B heel erg geliefd was bij de kijkers
C in een paar grote films heeft gespeeld
D vaak in films een naïef typetje speelde
- 1p 20 In de tekst staat dat Kemal Sunal geen geld verdiende aan de films die op tv werden vertoond.
In welke alinea staat dit?
A in alinea 3
B in alinea 4
C in alinea 5
D in alinea 6
- 1p 21 In de tekst staat dat Kemal Sunal zijn universitaire studie heeft hervat en afgerond.
→ Schrijf de eerste twee en de laatste twee woorden op van de zin waarin dat staat.
- 1p 22 Welk boek heeft Kemal Sunal zelf geschreven?
A Kemal Sunal Çocukken
B Kemal Sunal Film Başka Yaşam Başka
C Kemal Sunal Filmlerini Anlatıyor
D Kemal Sunal Güldürüsü

Neden Bazılarımız Solaktır?

Tıp ve teknolojinin bu denli ilerlemişliğine rağmen, insanların çoğunun niçin daha çok sağ ellerini kullandıkları henüz bilinmiyor. Günümüzde bile cevabı net olarak verilemeyen bu soruya, bilim adamları da farklı şekillerde yaklaşmış ve ortaya birbirinden değişik teoriler çıkmıştır. Eğer dünya nüfusunun yarısı solak olsaydı veya dünyada hiç solak bulunmasaydı, bu durum 23 kurallarına daha uygun olabilirdi ancak tek yumurta ikizlerinin bile yüzde onunun farklı ellerini kullanmaları şaşırtıcıdır. Bir araştırmaya göre prematüre bebeklerin %54'ü, tek yumurta ikizlerinin %18'inde ikizlerden biri solak. Bu durumun 24 olmadığı, kalıtımla bir ilgisinin bulunmadığı da kesin. Bebeklerin rahimdeki pozisyonlarıyla ilgili teoriler var ama kanıtlanmış değil.

İnsanın dışında hiçbir yaratık, bir elini veya ayağını diğerine göre öncelikli kullanmaz. Dünyada tarih boyunca, kültür ve ırk farkı olmaksızın insanlar arasında sağ elini kullananlar hep 25 olmuşlardır. Bilim adamları yıllardır bunun nedenini arayıp durmaktadır. El tercihi ilk olarak bir ya da bir buçuk yaşlarında ortaya çıkmaya başlar. Bebeğin yeni doğduğu dönemde, yatarken başını ne tarafa çevirdiği ipucu olabilir. Bu durum bebek üç yaşına geldiğinde yerleşir ve sekiz yaşlarında kesinleşir.

Bilindiği gibi, beynimizin her iki yarısı değişik 26 kontrol eder. Önceleri beynimizin sol yarısının konuşma yeteneğimize kumanda ettiği bilindiğinden, yazmamıza da kumanda ettiği, bütün önemli kumandaları bu tarafın üstlendiği sanılıyordu. Ama sonraları beynimizin sağ yarısının da idrak, yargılama, hafıza gibi çok önemli işlevlere kumanda ettiği, beynin her iki yarısının da birbirinden üstün olmadığı ve her iki tarafın da eşit değerlerde görevler üstlendiği görüldü.

Solakların oranı hakkında çeşitli görüşler var. Genel görüş bunun 1/9 oranında olduğu şeklindedir. Her azınlığın başına geldiği gibi solaklar, toplumda bazı zorluklarla karşılaşmışlar, hatta tarihin 27 çağlarında şeytanla bile özdeşleştirilmişlerdir. Günümüzde bile solak doğan çocuklar, aileleri tarafından sağ elleri ile yazmaya zorlanmaktadırlar.

Sağ ellerini kullananlar için hayat daha 28. Onlar daha iyi organize olmuşlar, acımasız bir üstünlük kurmuşlar, dünyada her şeyi kendilerine göre ayarlamışlardır. Arabaların vitesleri, silahlarda boş kovanların fırlayış yönü, hatta tuvaletteki muslukların yeri bile hep sağ ellilere göre tasarlanmıştır.

İngilizce'de sol anlamındaki 'left' kelimesi, zayıf ve kullanışsız anlamında eski İngilizce'de kullanılan 'lyft' kelimesinden türetilmiştir. Sağ anlamındaki

'right' ise haklılık ve doğruluk anlamında da kullanılır. Türkçe'de de öyle değil mi? Sağ hem canlı ve hayatta anlamında kullanılır, hem de sağlıklı, sağlam gibi sıfatların kökünü oluşturur. Solun ise soluk gibi bir sıfatın

kökünü oluşturma dışında sadece bir nota ile isim 29 vardır.

Sol elini kullanan insanların sağ elini kullananlara göre daha az becerikli oldukları yanlış bir fikirdir. Ressamlar, mimarlar, büyük hat ustaları arasında solaklık oranı yüksektir. Örneğin ünlü ressam, heykeltıraş ve anatomist Leonardo De Vinci solaktır. Dünya çapında

ödül alan matematikçiler arasında da solak yüzdelerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca başta hentbol, futbol ve beyzbol olmak üzere birçok spor dalında solakların oranının yüksek olduğu görülmüştür.

Kies bij iedere open plek in de tekst het juiste antwoord uit de gegeven mogelijkheden.

1p **23**

- A bilimin
- B insanın
- C tabiatın
- D yaşamın

1p **24**

- A genetik
- B gerekli
- C mantıklı
- D tesadüf

1p **25**

- A azınlıkta
- B başarılı
- C çoğunlukta
- D mutlu

1p **26**

- A bilgileri
- B düşünceleri
- C hareketleri
- D yetenekleri

1p **27**

- A aydınlık
- B bilinen
- C bilinmeyen
- D karanlık

1p **28**

- A anlamlıdır
- B kolaydır
- C yorucudur
- D zordur

1p **29**

- A anlamı
- B benzerliği
- C farkı
- D karışıklığı

Ölümsüzlük Mantarı Bulundu

Giresun Orman Bölge Müdürü Ali Kaya, müdürlük sınırları içerisinde ölümsüzlük mantarı olarak bilinen 'Ganoderma Lucidum' mantarına rastlandığını söyledi.

Kaya, yaptığı açıklamada, müdürlük sınırlarının Giresun ve Ordu illerini kapsadığını anımsattı. Bölge müdürlüğü sınırları içerisinde çok sayıda mantar türü bulunduğunu bildiren Kaya, bu mantarlardan birinin piyasada büyük değeri bulunan 'Ganoderma Lucidum' mantarı olduğunu bildirdi. Kaya ayrıca, mantarı bulmak için başka illerde de girişimde bulduklarını belirterek "Yakın bölgelerden batıda Samsun ve Sinop, doğuda Trabzon ve Rize'de mantarı bulmak için aramalar yaptık ancak bugüne değin bulamadık." dedi.

Mantara, Ordu İşletme Müdürlüğü Çambaşı Orman İşletme Şefliği sorumluluk alanlarında rastlanıldığını bildiren Kaya, "Bölge müdürlüğümüze bağlı Odun Dışı Orman Ürünleri Başmühendisliğince envanter ve tür araştırması gerçekleştiriliyor. Çalışmalar kapsamında Çambaşı Ormanları'nda, 'Reishi' olarak adlandırılan 'Ganoderma Lucidum' mantarına rastlandı. Yöre halkının varlığından haberdar olduğu, ancak bilinen bir tür olmadığı için rağbet etmediği bu mantara 'ölümsüzlük mantarı' da denilir." dedi.

Özellikle Çin ve Japonya'da yüzyıllar boyu kullanılan bu mantar türünün bağışıklık sistemine yaptığı katkılar ve yaşlanmayı geciktirici etkilerinden dolayı 'ölümsüzlük mantarı' adıyla anıldığını dile getiren Kaya, açıklamasında şunları bildirdi: "Son yıllarda 'Ganoderma Lucidum'un hastalıklarla ilgili tıbbi etkisine yönelik olarak araştırma yapılmıştır. Bu çalışmaların ışığı altında mantarın bağışıklık sistemini destekleyip güçlendirdiği belirlenmiştir."

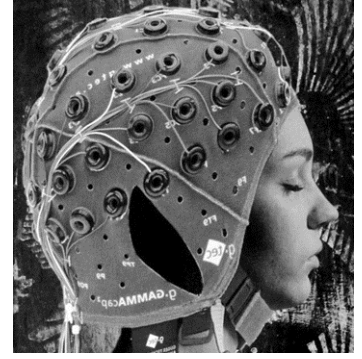
Giresun Orman Bölge Müdürü Kaya, mantarın maddi değerinin de piyasada çok yüksek olduğuna işaret etti. Kaya, "Piyasada aranan bir mantar türü olduğundan maddi değeri çok yüksektir. Yurt dışından yüksek maliyetlerle getirilerek kültür ortamında üretimi yapılan *Ganoderma Lucidum*, Ordu İşletmesi Çambaşı Şefliğinde doğal ortamda yetiştirilmektedir." bilgisine yer verdi.

Kaya, Giresun Orman Bölge Müdürlüğü'nce mantar türlerinin tespit çalışmalarının süreceğini sözlerine ekledi.

- 1p 30 In welke twee provincies is de paddenstoel van onsterfelijkheid gevonden volgens de tekst?
- A in Giresun en Ordu
 - B in Rize en Sinop
 - C in Samsun en Sinop
 - D in Trabzon en Rize
- 1p 31 Welke van de onderstaande beweringen is juist volgens de tekst?
De *Ganoderma Lucidum* is
- A de minst waardevolle paddenstoel.
 - B de meest waardevolle paddenstoel.
 - C een smaakvolle paddenstoel.
 - D veel voorkomende paddenstoel.
- 1p 32 Wat is de andere naam van *Ganoderma Lucidum* of 'ölümsüzlük mantarı'?
- 1p 33 Volgens de tekst heeft de *Ganoderma Lucidum* twee belangrijke eigenschappen voor de mens.
→ Schrijf deze twee eigenschappen op.
Je moet in het Turks antwoorden.
- 1p 34 Waarom is de paddenstoel van onsterfelijkheid zo duur volgens de tekst? omdat
- A de importkosten ervan erg hoog zijn
 - B de loonkosten hoog zijn
 - C de verwerking ervan veel tijd vraagt
 - D hij biologisch gekweekt wordt

Aynı Zamanda Beyne De Faydalıymış

KAYSERİ - Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ertuğrul Eşel, güzelliğin tanımlanmasının oldukça zor olduğunu belirtti. Ancak bu konuda yapılan bilimsel çalışmalarda hoşya giden bir şeye ve güzele bakıldığında beynin 'Anterior Singulat' adı verilen merkezinde aktivite artışı olduğunu belirlediğini sözlerine ekledi.

Eşel, beynin bu merkezinin uyarılmasının beynin ödüllendirilmesi anlamına geldiğini, bu nedenle bir anlamda 'Güzele bakmak sevaptır.' sözünün doğrulandığını ifade etti. Güzelliğin göreceli olmasının da bir anlamda yanlış olduğunu, güzelin herkes için ve tüm kültürler için güzel kabul edildiğini sözlerine ekledi.

Eşel, güzel olarak algılanan insanların birçok avantajlara sahip olduklarını söyledi. "Güzel olmak ve güzel bulunmak her insanın özgüveninin gelişmesi için son derece önemli bir etkidir. Güzel olan kişiler, arkadaş olarak daha çok istenen, yaşam boyu eş olarak daha çok tercih edilen, sosyal ilişkilerinde daha başarılı ve mesleki terfilerinde daha avantajlı olan kişilerdir. Bu avantajlar kadınlarda daha belirgindir. Güzel çocukların bile anne-babalarından daha fazla ilgi gördükleri, hatta güzel olanların mahkeme sonucunda daha az cezalandırıldıkları bile araştırmalarla belirlenmiştir. İnsanlar, bilinçsiz olarak, üreme gücünü maksimum hale getirecek biçimde eş seçerler. Bu seçimde güzellik unsuru ön plandadır." diye sözlerini bitirdi.

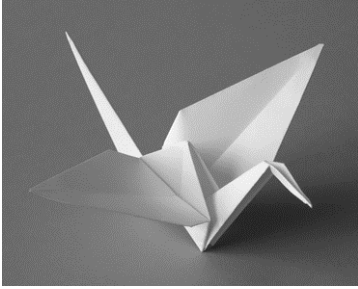
Kimler Daha Güzel?

Güzelliğin tüm canlılar için cinsel seçim sonucunda milyonlarca yılda evrimleştiğinin ileri sürüldüğünü vurgulayan Eşel, insanın güzellik standartlarının bu 37 sürecin sonucu olduğunu söyledi. Güzelliği algılama yeteneğinin doğuştan itibaren her insanda var olduğunu kaydeden Eşel, insanların daha doğurgan, daha genç görümlü yani daha sağlıklı olanları güzel olarak algıladığına dikkati çekti. Cinsel olarak çekicilik ve güzellik değerlendirmesinde, bakan ve bakılan kişinin özelliklerinin önemli olduğunu ifade etti. "Bakılan kişinin yüz güzelliği, genç görünümü, bedeninin şekli, davranışları, bakımı, kokusu ve ses tonu; bakan kişinin de kültürü, cinsel eğilimi, yargıları, güzellik ve cinsel çekiciliğin değerlendirilmesinde etkilidir." diye konuştu.

- 1p **35** Wat gebeurt er met de activiteit in het centrum van de hersenen wanneer men naar iemand kijkt die mooi uiterlijk heeft, volgens de tekst?
De activiteit
A neemt af.
B verhoogt.
C vertraagt.
D wisselt af.
- 1p **36** Hoe wordt schoonheid beschouwd door iedereen en in alle culturen volgens de tekst?
Schoonheid
A is een uitstraling van een persoon.
B is van tijdelijke aard.
C wordt als mooi beschouwd.
D wordt verschillend gedefinieerd.
- 1p **37** Welke van de onderstaande woorden past het best in de tekst op plek 37
A bilinçli
B evrimsel
C kişisel
D sağlıklı
- 1p **38** Welke eigenschap bezit men al vanaf zijn geboorte voor het vaststellen van schoonheid?
A creativiteit
B emotie
C selecteren
D waarnemen
- 2p **39** In de tekst worden zeven kenmerken genoemd die bij het beoordelen van schoonheid te pas komen.
→ Schrijf er vier van op in je uitwerkbijlage.

Origami

Origami, Japonca 'ori' (katlamak) ve 'kami' (kağıt) sözcüklerinin birleşiminden meydana gelmiş olup kağıt katlama sanatına verilen addır. Genellikle kare kağıt parçalarını kesmeden ve yapıştırıcı kullanmadan, sadece katlayarak, çeşitli canlı ve cansız figürler oluşturarak yapılır.

Dikdörtgen kağıtlardan, hatta kağıt paralardan yapılan modeller de oldukça fazladır. Kesme işleminin de kullanıldığı türe krigami denir. Origami, klasik origami ve parçalı origami olmak üzere iki çeşittir. Klasik origami genellikle tek parça kağıttan yapılır. Çok fazla olmasa da iki veya üç parçanın kullanıldığı klasik origamiyle çeşitli hayvan veya eşya figürleri yapılır.

Modüler origami olarak da adlandırılan parçalı origami, birbirinin benzeri parçaların birleştirilmesiyle oluşturulur. Hayvan veya eşya gibi somut figürlerden çok, üç boyutlu geometrik figürler yapılmasında kullanılır. Parça sayısında bir sınır olmayan parçalı origami tak-çıkarcı oyuncaklarına benzer ve aynı parçalar kullanılarak birçok değişik figür üretilebilir. Origamide genel olarak kare şeklinde kağıt kullanılsa da kağıdın şeklinde bir sınırlama yoktur. Günümüzde origaminin birçok değişik türü ortaya çıkmıştır. Mimari origami, pop-up origami, krigami (kağıt kesme sanatı) bunlara örnek verilebilir. Modern origami olarak da adlandırılan bu origami türlerinde yapıştırma ve kesme serbest bırakılmıştır. Origamiyi krigamiden ayıran özellik; krigaminin simetri sanatı, origaminin ise şekil yapma sanatı olmasıdır.

- 1p **40** Welke papiervorm wordt er meestal voor origami gebruikt?
A driehoek
B ovaal
C rond
D vierkant
- 1p **41** Onder welke soort origami vallen de dierenfiguren?
Schrijf het antwoord op in je uitwerkbijlage.
- 1p **42** Wat is het andere woord voor 'parçalı origami'?
A klasik origami
B krigami
C modern origami
D modüler origami
- 2p **43** Hieronder staan vijf soorten origami.
→ Geef in je uitwerkbijlage aan bij welk soort er geknipt of gesneden kan worden.
1 klasik origami
2 krigami
3 mimari origami
4 parçalı origami
5 pop-up origami

Let op: de laatste vraag van dit examen staat op de volgende pagina.

Tekst 11

- 1p 44 Je hebt zojuist een voorlichting bijgewoond over geneeskrachtige stenen. Tijdens deze voorlichting heeft één van deze stenen je aandacht getrokken. Deze steen heeft zijn kleur te danken aan het ijzer dat erin zit.
→ Welke steen is dit?

Taşların Tiroit İçin Yararları

Tiroit, tiroit bezlerinin normalden fazla ya da az çalışması sonucu meydana gelen bir rahatsızlıktır ve bunu doğal yöntemlerle tedavi edebilirsiniz.

Akuamarin

Deniz ya da açık gök mavisi renginde, saydam veya yarı saydam bir taştır. Akuamarin 'deniz suyu' anlamına gelir. Büyük ve temiz kristal parçaları halinde çıkarılır. Değerini artıran özellikleri; şeffaflık derecesi, içinin temizliği ve en önemlisi renginin koyuluğudur. Akuamarin solunum yolları rahatsızlıklarına, boğaz ağrılarına, astım, bronşit ve tiroit bezi rahatsızlıklarına iyi gelir.

Kehribar

Özellikle soyu tükenmiş çam ağacından oluşan reçinenin fosilleşmiş halidir. Taş olarak bilinir ama reçinenin taşlaşması sonucu oluşmuştur. Yayıdığı sıcaklık vücuttaki enfeksiyonun yayılmasını önlediği ve soğuk algınlığını giderdiği için genelde boyun çevresine takılır. Boğaz ve tiroit bezi enfeksiyonlarını tedavi etme özelliği vardır. Roma devrinde kehribar, guatr tedavisinde kullanılmıştır. Günümüzde de aynı tedavi biçimi çok yaygındır. Ağrıyan yerlere konulduğunda ağrıları hafifletir. Kullanılan kehribarın, ağrıyan yerin büyüklüğü kadar olması etkisini güçlendirir.

Sitrin

Kuvars kristalinin sarı renkte olanıdır. Rengini, bünyesinde çok az miktarda bulunan demirden alır. Sitrinin birçok yararının yanı sıra iç salgı bezlerinin -özellikle tiroit bezinin- çalışmasında etkisi olduğu bilinmektedir. Sitrini, ucu aşağı gelecek şekilde boynunuzda taşımamız gerekmektedir. Bu, size güven ve güç verir. Aurayı temizler ve insana rahatlık verir.

Topaz

Genelde sarı ve mavisi bilinir ancak çeşitli renklerde de olabilir. Şeffaf ya da yarı şeffaf olarak bulunabilir. Topaz, az bulunan değerli taşlardandır. Bu nedenle renksiz topaz; elmasla karıştırılabilir. Topaz, elmasla aynı ağırlığa sahip tek doğal değerli taştır. Çok değişik renkleri vardır. Ayrıca sarı ve kırmızı tonları değişkendir. Mavi topaz, konuşma ve iletişim gücünü artırır ve tiroit bezinin düzenli çalışmasını sağlar, kişi hastalanmışsa iyileşmesine yardımcı olur.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.